

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Informerende brief aan raad over GALA-SPUK	3636640		26 september 2023

Geachte leden van de raad,

De afgelopen tijd zijn er diverse akkoorden gesloten tussen gemeenten, zorgpartijen en zorgverzekeraars/zorgkantoren. Deze akkoorden gaan in op de te bereiken gezondheidsdoelen, de uitdagingen in de zorg en de mogelijke oplossingen hiervoor. Al deze akkoorden bevatten passages over preventie en gezondheidsbevordering. Deze passages vormen samen het Gezond & Actief Leven Akkoord (afgekort GALA). We vertellen u graag meer over dit akkoord en wat het betekent voor de gemeente Hengelo.

Een stevige sociale basis

Het GALA heeft als ambitie om gemeenten een stevige basis te geven om integraal preventief gezondheidsbeleid kunnen gaan voeren, zodat we in 2040 een gezonde generatie bereiken met weerbare en gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis.

Om die ambitie te bereiken zijn binnen het GALA de volgende doelen opgesteld:

- a) Het terugdringen gezondheidsachterstanden.
- b) Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten.
- c) Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis.
- d) Een gezonde leefstijl.
- e) Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid.
- f) Vitaal ouder worden.
- g) Domein overstijgende inzet vanuit een regionale preventie infrastructuur.

Het GALA helpt ons om invulling te geven aan het versterken van de sociale basis. Dit betreft vooral de kenmerken normaliseren, preventie en wijkgerichte aanpak van het Nieuw Hengelo's Model. En dan in het bijzonder voor de laag brede, sociale basis. In de nabije toekomst zal ook worden gezocht naar mogelijkheden en kansen voor verbinding met de basisondersteuning. Zo creëren we met elkaar een stevige basis, dichtbij huis.

In de sociale basis staat algemeen welbevinden en gezondheidsbeleving van onze inwoners centraal, waarbij gezondheid meer is dan niet ziek zijn. Gezondheid beschouwen wij daarbij breed, vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid.

Dit najaar wordt ook *het meerjarenplan gezondheid 2019 – 2023* geactualiseerd. We gaan daarbij vooral uit van lokale data en bestaand beleid. We kijken wat hierop vanuit regionale en landelijke ontwikkelingen nog aanvullend en passend is. Het spreekt voor zich dat de doelen van het GALA richting zullen geven aan het herijken van het gezondheidsbeleid van onze gemeente voor de komende 4 jaren.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
y.vanwijk@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Brede gebundelde specifieke uitkering (SPUK)

Om uitvoering te geven aan het GALA, kunnen gemeenten gebruik maken van de Brede SPUK-regeling. Dit is het financieel arrangement onder het GALA. In de GALA-SPUK wordt de financiering voor 15 onderdelen op de thema's sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis gebundeld in één (nieuwe) uitkering. Het is een bundeling van grotendeels bestaande, incidentele financiële middelen.

De thema's en onderdelen zijn:

SPORT, BEWEGEN EN CULTUUR

1. Lokaal Sportakkoord
2. Brede Regeling Combinatiefuncties

GEZONDHEID EN SOCIALE BASIS

3. Terugdringen gezondheidsachterstanden
4. Kansrijke Start
5. Mentale Gezondheid
6. Aanpak overgewicht en obesitas
7. Valpreventie
8. Leefomgeving
9. OKO & Vroeg signalering alcoholproblematiek
10. Versterken Sociale Basis
11. Mantelzorg
12. Eén tegen Eenzaamheid
13. Welzijn op recept

ONDERSTEUNENDE ONDERDELEN

14. Versterking kennis- en adviesfunctie GGD
15. Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

Lokaal plan van aanpak GALA-SPUK 2024-2027

In maart 2023 hebben wij een aanvraag ingediend voor de Brede SPUK-regeling 2023-2027 bij de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (in het vervolg DUS-I). Deze aanvraag is gehonoreerd. Voor de uitvoering van de GALA-onderdelen is aan de gemeente Hengelo een specifieke uitkering verleend ter grootte van in totaal € 5.080.376,00 voor 2023 en de jaren daarna tot 2027. Deze middelen worden geoormerkt beschikbaar gesteld, waarmee het ook gegarandeerd wordt ingezet voor preventie en gezondheidsbevordering.

Conform de regeling moeten wij voor 31 oktober 2023 het plan van aanpak 2024-2027, inclusief een positief advies van een landelijke kerngroep, indienen bij DUS I. Het college heeft dit plan nu vastgesteld en stuurt het hiermee ter informatie naar de gemeenteraad.

Hopend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

y.vanwijk@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

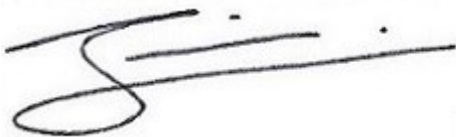
Bladnummer

3

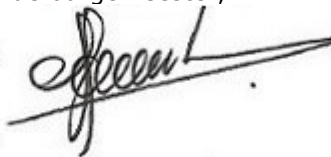
Zaaknummer Uw kenmerk

3636640

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G Schelberg

Bijlagen: 2

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

y.vanwijk@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Samen kom je verder

**Plan van aanpak Gezond en
Actief Leven Akkoord
Hengelo 2024 – 2027**

september 2023

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Waar staat de gemeente?	3
2.1 Inleiding: het Nieuw Hengelo's Model	3
2.2 Sport, bewegen en cultuur	4
2.3 Gezondheid en sociale basis	6
3. Wat gaan we doen?	9
Hoofdthema Sport, bewegen en cultuur	9
3.1 GALA onderdelen Sportakkoord en Brede Regeling Combinatiefuncties	9
3.2 GALA onderdeel Brede Regeling Combinatiefuncties en cultuur	10
Hoofdthema Gezondheid en sociale basis	12
3.3 GALA onderdeel Terugdringen gezondheidsachterstanden	12
3.4 GALA onderdeel Kansrijke Start	15
3.5 GALA onderdeel Mentale Gezondheid	18
3.6 GALA onderdeel Aanpak overgewicht en obesitas	20
3.7 GALA onderdeel Valpreventie	22
3.8 GALA onderdeel Leefomgeving	24
3.9 GALA onderdeel Opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO) en vroeg signalering alcoholproblematiek	26
3.10 GALA onderdeel Versterken sociale basis	27
3.11 GALA onderdeel Mantelzorg	29
3.12 GALA onderdeel Een tegen eenzaamheid	31
3.13 GALA onderdeel Welzijn op recept	33
4. Ondersteunende onderdelen	34
5. Hoe wordt de voortgang bewaakt?	35
6. Samenhang en synergie	36
7. Verbinding onderdelen Brede SPUK en GALA	37

1. Inleiding

De afgelopen tijd zijn er diverse akkoorden gesloten tussen gemeenten, zorgpartijen en zorgverzekeraars/zorgkantoren. Deze akkoorden gaan in op de te bereiken gezondheidsdoelen, de uitdagingen in de zorg en de mogelijke oplossingen hiervoor. Al deze akkoorden bevatten passages over preventie en gezondheidsbevordering. Deze passages vormen samen het Gezond & Actief Leven Akkoord (afgekort GALA).

Het GALA heeft als ambitie om gemeenten een stevige basis te geven om integraal preventief gezondheidsbeleid kunnen gaan voeren, zodat we in 2040 een gezonde generatie bereiken met weerbare en gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis.

Om die ambitie te bereiken zijn binnen het GALA de volgende doelen opgesteld:

- a) Het terugdringen gezondheidsachterstanden.
- b) Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten.
- c) Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis.
- d) Een gezonde leefstijl.
- e) Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid.
- f) Vitaal ouder worden.
- g) Domein overstijgende inzet vanuit een regionale preventie infrastructuur.

GALA en het transformatieplan

Het GALA helpt ons om invulling te geven we aan het versterken van de sociale basis. Dit betreft vooral de kenmerken normaliseren, preventie en wijkgerichte aanpak van het Nieuw Hengelo's Model. En dan in het bijzonder voor de laag brede, sociale basis. In de nabije toekomst zal ook worden gezocht naar mogelijkheden en kansen voor verbinding met de basisondersteuning. Zo creëren we met elkaar een stevige basis, dichtbij huis.

In de sociale basis staat algemeen welbevinden en gezondheidsbeleving van onze inwoners centraal, waarbij gezondheid meer is dan niet ziek zijn. Gezondheid beschouwen wij daarbij breed, vanuit het gedachtengoed van positieve gezondheid.

Niet nieuw!

De doelen en onderwerpen van GALA zijn niet nieuw. Met dit plan van aanpak geven we nadere invulling en vervolg aan staand preventief gezondheids- en sportbeleid van onze gemeente, zoals dat omschreven staat in het Meerjarenplan gezondheid Hengelo 2019- 2023 (dit beleid wordt dit jaar geactualiseerd), het Lokaal Preventie Akkoord Hengelo 2022-2023 en het Lokaal Sportakkoord 2.0.

De integrale aanpak is wel nieuw. Met GALA en de bijbehorende specifieke, meerjarige uitkering (GALA-SPUK) kunnen we een meer samenhangende lokale aanpak van gezondheidsvraagstukken ontwikkelen op het gebied van gezondheid, sport en bewegen én sociale basis met een meer afgestemde inzet op vaak complexe achterliggende factoren van inwoners.

Inzet van de GALA-afspraken is dat activiteiten elkaar zoveel mogelijk versterken. Bijvoorbeeld meer gezamenlijk bewegen in het kader van valpreventie kan tegelijkertijd een belangrijke bijdrage leveren aan het tegengaan van eenzaamheid en natuurlijk ook aan het bereiken van een gezond gewicht.

In dit plan van aanpak leest u hoe wij aan dit alles de komende jaren vorm gaan geven.

2. Waar staat de gemeente

2.1 Inleiding: het Nieuw Hengelo's Model

Gemeente Hengelo is bezig om het sociaal domein anders te organiseren. Hier zijn verschillende redenen voor. De belangrijkste: we willen de voorzieningen zoveel mogelijk in de wijken zelf organiseren, waardoor buurtbewoners elkaar weer vaker ontmoeten en minder hoeven te reizen. Zo creëren we een stevige basis, dichtbij huis. Een andere belangrijke reden is de toenemende vergrijzing en daarbij behorende zorgbehoefte, in combinatie met afnemende middelen vanuit het Rijk.

De transitie vindt plaats in de jaren 2023 – 2026 en we noemen dit het Nieuw Hengelo's Model. Het bestaat uit vier kenmerken:

1. Normaliseren: gewone problemen oplossen in het normale, dagelijkse leven. We zien tegenslag als iets dat erbij hoort. We maken problemen niet te groot door er meteen een etiket op te plakken en we zoeken eerst hulp in onze eigen omgeving.
2. Preventie: wat je voorkomt, hoeft je achteraf niet te herstellen. Preventie vermindert de behoefte aan zwaardere zorg. Dat scheelt niet alleen in de kosten, maar voor mensen zelf is het voorkomen van problemen natuurlijk ook veel prettiger.
3. Wijkgerichte aanpak: de gemeente dichterbij de Hengeloërs. We willen meer gebruik maken van wat er in de wijk al is: van scholen en zwembaden tot wijkcentra en huisartsenpraktijken. We organiseren ondersteuning dicht bij huis, in een vertrouwde omgeving en in aansluiting op het gewone leven van de Hengeloër.
4. Nieuw zakelijk partnerschap: een kleiner aantal organisaties en een ander contract. Door de financiering op een andere manier te organiseren, geven we deze organisaties meer ruimte om hun eigen keuzes te maken, maar ook meer verantwoordelijkheid. We gaan minder afrekenen op individuele trajecten, maar kijken meer naar het resultaat als geheel.

Het Nieuw Hengelo's Model bestaat uit drie 'lagen':

- Een brede sociale basis. Dit wordt het fundament van het Nieuw Hengelo's Model. Hieronder vallen alle aspecten en voorzieningen die bij het dagelijks leven horen. Van school en werk tot buurtzorg, wijkverpleging en sportverenigingen. Laagdrempelig, dichtbij en in aansluiting op de behoeften van inwoners. We vragen ook van partners en inwoners zelf om hierin initiatieven te nemen. In de sociale basis lopen formeel en informeel in elkaar over en het levert de belangrijkste bijdrage aan normaliseren en preventie.
- Basisondersteuning. Voor de inwoners voor wie de sociale basis niet voldoende is, organiseert de gemeente basisondersteuning. Deze ondersteuning vindt zoveel mogelijk plaats in de wijk. De wijkteams spelen hierbij een belangrijke rol. Inwoners kunnen zich op één plek in de wijk melden, of het nou gaat om vragen over opvoeden, schulden, eenzaamheid of verslaving. Het wijkteam kijkt vervolgens wat er nodig is. Onder de basisondersteuning vallen ook groepsactiviteiten, zoals daginvulling en andere activiteiten waar professionele begeleiding bij aanwezig is. Van inwoners die dit kunnen missen, vraagt de gemeente een financiële bijdrage.
- Maatwerkondersteuning. Tot slot is er maatwerkondersteuning mogelijk als andere vormen van ondersteuning (tijdelijk) niet voldoende zijn. Denk hierbij aan specialistische en individuele ondersteuning, zoals huishoudelijke hulp en de jeugdreclassering.

Schematisch ziet het Nieuw Hengelo's model er zo uit:

Met een stevige sociale basis en de basisondersteuning op orde, verwacht de gemeente dat inwoners minder een beroep hoeven te doen op maatwerkondersteuning. Tussen de sociale basis, de basisondersteuning en de maatwerkondersteuning lopen geen strakke grenzen. Er vindt overal wisselwerking plaats. We doen een tandje erbij als dat nodig is, en we halen dat er weer af zodra dat kan.

Op deze manier spelen we in op het toenemend aantal bewoners dat een beroep doet op ondersteuning en maken we het Hengelose sociaal domein tegelijkertijd financieel toekomstbestendig. Het uitgangspunt is en blijft: als inwoners om welke reden dan ook moeite hebben om zelfstandig mee te doen in de maatschappij, dan mogen zij op de overheid rekenen. Of dat nou tijdelijk is, voor altijd, of omdat iemand ouder wordt.

Deze veranderingen hebben wij beschreven in het 'Transformatieplan, voor een toekomstbestendig sociaal domein voor Hengelo' (oktober 2022).

<https://www.hengelo.nl/bestanden/documenten/Inwoners/Werk%20en%20inkomen/transformatie%20Sociaal%20Domein/Transformatieplan%20Sociaal%20Domein%202022.pdf>

Het sluit aan op het Beleidsprogramma sociaal (april 2021).

<https://www.hengelo.nl/bestanden/documenten/Inwoners/Zorg%20en%20ondersteuning/transformatie%20Sociaal%20Domein/Beleidsprogramma%20sociaal%202021%20-%202025.pdf>

2.2 Sport, bewegen en cultuur

Lokaal sportakkoord

Het Sportakkoord 2.0 beschrijft wat de gemeente en lokale partners samen willen bereiken. Deze partners zijn Hengelo Sport, vakleerkrachten, sportverenigingen, combinatiefunctionarissen en maatschappelijke partners en sectoren.

De nadruk ligt op drie gedeelde ambities:

- 1) We werken aan een stevig fundament;
- 2) we werken aan een groter bereik;
- 3) We werken aan meer betekenis van sport.

Het Sportakkoord werkt als verbinder, facilitator en aanjager. De beleidsafdeling van de gemeente stuurt op strategie, beleid en kaders.

Feiten en cijfers – sport

In Hengelo sporten veel inwoners individueel. Van de inwoners loopt 11% wekelijks hard, wordt er door 3% sportief gewandeld en doet 23% aan fitness. Deze cijfers liggen hoger dan het landelijk gemiddelde. Landelijk loopt 9,2% hard, wandelt 1,7% sportief en doet 20,3% aan fitness. Het algemene fietsgebruik ligt op 39,3% en is daarmee bijna 3% hoger dan landelijk.

Steeds minder mensen zijn lid van een sportvereniging (74,7% van de sporters is geen lid van een vereniging).

https://www.hengelo.nl/Welkom-in-Hengelo/GPDC-Producten-catalogus-1/_Burger/Subsidie-sport-en-bewegen.html

Het huidige niveau van sportdeelname schrijven wij toe aan de diversiteit van de sportmogelijkheden in de stad. In Hengelo sport 49,2% van de inwoners niet. Dit is gelijk aan het landelijke niveau (bron: waarstaatjegemeente.nl).

Openbare speelvoorzieningen

De tevredenheid over openbare speelvoorzieningen en mogelijkheden tot sporten en bewegen is gedaald. Kennispunt Twente heeft dit in 2022 inzichtelijk gemaakt met onderstaande cijfers:

Speelvoorzieningen kinderen

2022: 49% tevreden

2021: 59% tevreden

Speel/sportvoorzieningen jongeren

2022: 21% tevreden

2021: 38% tevreden

Mede door corona maken inwoners meer gebruik van ongeorganiseerde vormen van sport en bewegen. Inwoners gebruiken de openbare voorzieningen daardoor anders en dit resulteert in minder tevredenheid.

Verenigingsleven en deelname aan sport

Mogelijkheden sporten/bewegen volwassenen

2022: 48%

2021: 65%

Naar een Breed Cultuureducatieakkoord in 2025

Hengelo neemt deel aan het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit, lokaal uitgewerkt in het programma CultuurwijsHengelo. Het programma bewijst in de praktijk inmiddels zijn waarde, met 100% deelname en een hoge waardering door scholen voor de verschillende cultuurontmoetingen. Het creatief proces speelt een belangrijke rol. Dat staat niet alleen centraal bij het onderzoekend leren, maar ook bij de wijze waarop het onderwijs tot stand komt: de co creatie waarin onderwijs en cultuur al lerende van elkaar passende vormen en inhoud ontwikkelen. De ervaring van kennispartner Saxion APO wordt hierbij gericht ingezet.

Om cultuureducatie een vast onderdeel van het onderwijscurriculum te laten zijn, is de blijvende inzet van de verschillende partijen nodig. Het onderwijs, de gemeente, culturele kernvoorzieningen, Provincie en het Rijk zijn formeel aangehaakt, de afspraken zijn vastgelegd in convenanten en intentieverklaringen. Vanwege de goede samenwerkingscultuur zou CultuurwijsHengelo graag een stap verder willen gaan. Hoe mooi zou het zijn als er een breed gedragen gemeenschappelijk beeld zou komen van wat cultuureducatie is, en ieders inbreng en verantwoording daarin. Dat zou een sterke borging zijn voor continuïteit en kwaliteit. Een Breed Cultuureducatieakkoord dat alle samenwerkende partners onderschrijven en uitdragen. Zo'n akkoord kan een ideaal middel zijn om het werkveld voor iedereen helder te maken en bijdragen aan zichtbaarheid en herkenbaarheid, samenhang en afstemming. Toewerken naar een gezamenlijk akkoord valt samen met de verlenging van het landelijk programma Cultuureducatie met Kwaliteit voor de periode 2025-2028.

Community Art – cultuurparticipatie in Hengelo

Gemeente Hengelo gaat de komende jaren fors inzetten op preventie, normaliseren en wijkgericht werken. Deze ambities hebben wij beschreven in het eerder genoemde Transformatieplan Sociaal Domein. De kernopgave is om de sociale basis op zo'n manier te versterken en toegankelijk te maken dat iedereen – dus ook de kwetsbare inwoner – 'gewoon' kan meedoen en prettig kan samenleven in de wijk en stad. Cultuur is een heel goed middel om maatschappelijke participatie

en welzijn te bevorderen. De cultuurmakelaar vervult – samen met de beweegmakelaar en de sociale activeringsmakelaar - een spilfunctie en legt duurzame verbindingen tussen inwoners (al dan niet verenigd in bijvoorbeeld het culturele amateurkunstveld) en cultuurorganisaties, onderwijs-, zorg- en welzijnsaanbieders.

Wat zijn de belangrijkste opgaven op het gebied van sport, bewegen en cultuur?

- Het in beeld (blijven) brengen van het sport-, beweeg- en cultuuraanbod.
- Het versterken van een wijkgericht aanbod voor sport, bewegen en cultuur.
- Het benutten en versterken van bestaande participatie- en stimuleringsprogramma's om de 'niet-beweger' te stimuleren naar een beetje beweging en een gezondere leefstijl.
- Het vroegtijdig participeren bij de doelen in het sociale, ruimtelijk en fysieke domein.
- Aan blijven sluiten bij trends en ontwikkelingen van aanbod en behoefte.

2.3 Gezondheid en sociale basis

De gemeente werkt met een Lokaal Preventie Akkoord 2021 – 2024 voor alle inwoners van Hengelo, maar in het bijzonder voor mensen in kwetsbare posities. Hiermee willen we meer kansengelijkheid in gezondheid bewerkstelligen en positieve gezondheid bevorderen. Concreet zetten we ons in voor een rookvrije generatie, minder overgewicht, minder overmatig alcoholgebruik en meer algemeen welbevinden.

De uitgangspunten hierbij zijn onder meer wijkgericht, vroeg ingrijpen en van ziekte en zorg naar gezond gedrag en normaliseren. Projecten die hieronder vallen: Kansrijke start, Gezonde wijk, Gezonde schoolaanpak, Gecombineerde leefstijlinterventie, Gezonde sportomgeving, Hengelo Groen Gezond en JOGG.

https://www.hengelo.nl/Welkom-in-Hengelo/GPDC-Producten-catalogus-1/_Burger/Subsidie-sport-en-bewegen.html

Feiten en cijfers

Gezondheid in Hengelo

Met een groot deel van onze inwoners gaat het goed: 83% ervaart de eigen gezondheid als (zeer) goed 58% van de inwoners ervaart een goede mate van geluk. Natuurlijk zijn er verbeteringen mogelijk. Op een aantal (leefstijl gerelateerde) gezondheidsindicatoren scoort Hengelo slechter dan het Nederlands gemiddelde. Voor inwoners in kwetsbare posities is deze kloof nog groter.

In 2021 heeft de GGD Twente een op corona gerichte Gezondheidsmonitor Jeugd uitgevoerd onder jongeren uit de klassen 2 en 4 van het regulier voortgezet onderwijs. Uit deze monitor bleek dat het aantal jongeren in Hengelo met een groot risico op psychosociale problemen opnieuw is gestegen. Dit zijn emotionele problemen (zoals zenuwen, snel angstig of depressieve gevoelens) en gedragsproblemen (zoals driftbuien of ernstig opstandig gedrag). Dit is een zorgelijke ontwikkeling. In Hengelo heeft één op de vijf jongeren een hoog risico op psychosociale problematiek. Dit zijn vooral meisjes, jongeren waarvan de ouders moeite hebben met rondkomen en jongeren in een lager schooltype. De zorgen over de psychosociale gezondheid van onze jongeren namen vóór de coronaperiode al toe. Bij kinderen tot 12 jaar zien we dit beeld niet.

Ongelijkheid in gezondheid

Onze samenleving kent grote verschillen in gezondheid. Ook in Hengelo is niet iedereen even gezond. Inwoners met alleen basisonderwijs, lbo of mavo en inwoners die moeite hebben met rondkomen, hebben vaker gezondheidsproblemen of een ongezonde leefstijl dan inwoners met een hoger opleidingsniveau. Naarmate het inkomen hoger is, is de gezonde levensverwachting ook hoger. De verschillen tussen de sociaal-economische groepen zijn nauwelijks afgenomen en op sommige punten zelfs toegenomen. Zo waardeerden laagopgeleiden hun gezondheid in 2021 nog

met een 7,7 en is dit in 2022 gedaald naar 7,1 (voor hoogopgeleiden daalde het cijfer in dezelfde periode van 7,7 naar 7,6).

Wat zijn de belangrijkste opgaven op het gebied van gezondheid en sociale basis?

Gelijkheid in gezondheid

We zetten ons in voor het verkleinen van de kloof. Onze ambitie is gelijkheid in gezondheid voor iedere inwoner. We focussen ons hierbij op het gezondheidspotentieel en daarbinnen op de volgende prioriteiten:

1. Nadruk op aanpak in het begin van de levensloop (van de periode vlak voor de zwangerschap tot en met het 18e levensjaar).
2. Extra aandacht voor degenen met de grootste gezondheidsachterstand (zoals mensen met een lage sociaaleconomische status).
3. De drie oorzaken van een groot deel van de ziektelast in Nederland: roken, overgewicht en een ongezond eet- en beweegpatroon, en problematisch alcoholgebruik.
4. Extra aandacht voor de psychische gezondheid.

Positieve gezondheid

Gezondheid is meer dan niet ziek zijn. We beschouwen dit breed, vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid (zie kader)¹. Met deze bredere benadering dragen wij (preventief) bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Wij kijken naar wat iemand wél kan, hun veerkracht en wat hun leven betekenisvol maakt. Om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

Welbevinden jongeren

Uit de gezondheidsmonitor Jeugd 2020, Twentse jongeren in tijden van corona, blijkt dat jongeren (2e en 4e klassers van reguliere vo-scholen in Twente) hard geraakt zijn door de gevolgen van corona. Het aantal jongeren met psychosociale problemen is bijna verdubbeld ten opzichte van 2015.

Coronamaatregelen ondermijnden het welzijn van jongeren. Zo zijn contacten belangrijk voor de ontwikkeling van de identiteit. De monitor toont dat het psychisch welbevinden van jongeren meer onder druk is komen te staan. De impact is vooral groot op meisjes en jongeren met een lage SES: 20% van de meisjes heeft een hoog risico op psychosociale problematiek (was 15% in 2019) en 18% van de vmbo'ers (bij havo-vwo is dit 12%).

Gezond oud worden en blijven

Hengelo vergrijsst in hoog tempo. Hierdoor stijgt de zorgvraag. Aan deze zorgvraag kan moeilijker worden voldaan vanwege krapte op de arbeidsmarkt. Met minder volwassenen (18-65 jarigen) per oudere (65+) wordt de druk op mantelzorg ook groter. Inzetten op preventie, gezondheidsbevordering en het versterken van de gezondheidsvaardigheden van onze inwoners is een belangrijk deel van het antwoord op deze uitdagingen.

¹ Grondlegger van Positieve Gezondheid is de arts Machteld Huber. De beweging positieve gezondheid wordt vormgegeven vanuit het Institute for Positive Health. Voor meer informatie: www.iph.nl.

In 2024 publiceert het RIVM de nieuwe Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV). Het RIVM verwacht dat de toename van het aantal ouderen gepaard zal gaan met een forse toename van het aantal ouderen met dementie. Op het gebied van leefstijl verwacht het RIVM een toename in overgewicht, hart- en vaatziekten en diabetes in alle leeftijdscategorieën. Deze ontwikkelingen gelden ook voor Hengelo.

[Gezonde leefomgeving](#)

We gaan een toekomst tegemoet waarin we steeds vaker geconfronteerd zullen worden met chronische aandoeningen en infectieziekten. Daar moeten we onze leefomgeving en leefgewoonten op aanpassen. Klimaatverandering verhoogt het risico op nieuwe infectieziekten in onze leefomgeving. Ook de energietransitie heeft invloed op het landschap en de leefomgeving. De gemeente Hengelo neemt steeds vaker de gezondheid in de planvorming voor het inrichten van de leefomgeving. De nieuwe Omgevingswet vraagt dit ook van ons.

3. Wat gaan we doen?

Hoofdthema sport, bewegen en cultuur

3.1. GALA onderdelen Sportakkoord en Brede Regeling Combinatiefuncties

Sport 3a: wat willen we bereiken?

Niet alle kinderen krijgen bewegen van huis uit mee. De combinatiefunctionarissen spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van de motorische (en mentale) vaardigheden van kinderen. Zij zorgen voor participatie, verbinding en zijn actief betrokken bij het onderwijs, zorg- en welzijnsinstellingen.

Met de Brede Regeling Combinatiefuncties vergroten we ook kansen voor sport en bewegen als middel binnen andere beleidsterreinen (o.a. gezondheid, jeugd, preventieakkoord, sociale basis). Samen met het Lokaal Sportakkoord voldoet de gemeente hiermee aan de verplichtingen die zijn vermeld in artikel 2.3 van de Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026.

Resultaten

- Meer kinderen, jongeren en volwassenen laten sporten en bewegen.
- Sterke aanbieders in sport en bewegen waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid is geborgd.
- Een sterke verbinding tussen sport en bewegen met andere domeinen.
- Omarmen van een gezondere leefstijl.
- Aanbieden van een stimulerende en uitdagende leefomgeving.
- Niet bewegers (49,2%) in beweging krijgen.
- Stimuleren van structureel sporten met als resultaat een positief effect op social return on investment (2,73 in Hengelo. 2,70 in Nederland)

Sport 3b: wat gaan wij daarvoor doen?

Doelgroepen	Inwoners, instellingen/organisaties, aanbieders en partners. Specifieke doelgroepen komen voort uit de gerealiseerde wijkbeelden waarin een brede analyse is gedaan van beschikbare cijfers en de reflectie van professionals is meegenomen.
Betrekken van doelgroep(en)	De activiteiten worden uitgevoerd in nauwe samenspraak met inwoners en betrokken organisaties.
Schaalgrootte	Stedelijk, wijkgericht beleid.
Activiteiten	Variërend van aangepast sport/beweeg aanbod t/m beweegtuinten in de openbare ruimte.

Fasering	<p>2023-2024: inrichten van de zes profielen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Buurtsportcoach 2. Cultuurcoach 3. Combinatiefunctionaris Onderwijs 4. Clubkadercoach 5. Beweegcoach 6. Coördinator Sport en Preventie <p>2023 tot 2027: Verder uitrollen pilots, projecten en samenwerkingen voor een bijdrage aan bovenstaande.</p>
Samenwerking	We werken samen met partners, onderwijs, zorg- en welzijnsinstellingen om onze combinatiefunctionarissen centraler in de wijk te kunnen positioneren.

3.2 GALA-onderdeel Brede Regeling Combinatiefuncties en cultuur

Cultuur 3a: wat willen we bereiken?

Het bevorderen van deelname aan kunst en cultuur is een van de drie programmalijnen van de Kunst- en Cultuurvisie van de gemeente Hengelo. Kunst en cultuur verrijken je leven en dragen bij aan persoonlijke ontwikkeling en groei. Kennismaking en actieve deelname zijn cruciaal bij het vergroten van cultureel bewustzijn. Daarom zetten we in op het verstevigen van de levenslangleren-lijn: van cultuureducatie op jonge leeftijd via een kennismakingsaanbod in de vrije tijd naar verdiepingsmogelijkheden om jezelf te blijven verbeteren.

We zetten kunst en cultuur ook in voor onderzoek, voor het aanzetten van (nieuwe) processen en voor ondersteuning bij maatschappelijke vraagstukken. Een sterk voorbeeld is community art. Dit is een vorm van actieve cultuur- en maatschappelijke participatie waarbij professionals en amateurkunstenaars samenwerken met inwoners aan sociaal-maatschappelijke vraagstukken. De cultuurmakelaar legt vanuit het cultuurparticipatieprogramma verbinding met thema's in het sociaal domein, zoals armoede, eenzaamheid, participatie en re-integratie.

Doelen cultuureducatie en cultuurparticipatie:

- Voortzetten van een samenhangend programma aan cultuuractiviteiten in het basisonderwijs, dat zoveel mogelijk deel uitmaakt van het schoolcurriculum.
- Bereiken van nieuwe doelgroepen via doorgaande leerlijnen verbonden aan po en (v)so.
- Het bestendigen van de samenwerkingsstructuur voor cultuureducatie in Hengelo.
- Het opzetten en coördineren van een programma aan activiteiten voor cultuurparticipatie.

Resultaten

- CultuurwijsHengelo bereikt 100% van de scholen in het po, so en vso.
- Uitbreiding doelgroep cultuureducatie naar peutergroepen en vmbo en praktijkonderwijs.
- Een breed gedragen Cultuureducatie-Akkoord per 2025, ondertekend door alle relevante partijen: het onderwijs (po, so en vso), het culturele veld, gemeente, Saxion Academie Pedagogiek en Onderwijs;
- Een divers programma voor cultuurparticipatie in samenwerking met relevante partijen als bewonersinitiatieven, amateurkunstenaars, amateurkunstverenigingen, andere culturele organisaties en specifieke doelgroepen als jongeren.

Koppeling met:

- Kunst- en Cultuurvisie Hengelo 2021-2024
- Actieplan CultuurwijsHengelo 2021-2024 (Cultuureducatie met Kwaliteit CmK3)
- Actieprogramma School en Omgeving
- Transformatieplan Gemeente Hengelo
- SPUK Impuls Jongerencultuur 2022-2024

Cultuur 3b: wat gaan wij daarvoor doen?

Doelgroepen	<p>Cultuureducatie: leerlingen in po en (v)so, uitbreiding naar peuters en vmbo/praktijkonderwijs</p> <p>Cultuurparticipatie: inwoners van Hengelo, amateurkunstenaars, amateurkunstverenigingen, culturele organisaties, doelgroepen (bijv. jongeren).</p>
Betrekken van doelgroep(en)	De verschillende combinatiefunctionarissen worden vanuit het culturele veld ingezet binnen de domeinen Onderwijs, Welzijn en Sociaal Domein, als cultuurcoach, cultuurmakelaar en combinatiefunctionaris onderwijs.
Schaalgrootte	<p>Cultuureducatie: stedelijk.</p> <p>Cultuurparticipatie: stedelijk, wijk- en buurtgericht.</p>
Activiteiten	Uitvoering geven aan het programma CultuurwijsHengelo 2021-2024 (met denklijke voortzetting in de periode 2025-2028).
	Uitwerken van een samenhangend programma voor cultuurparticipatie in relatie tot de ontwikkelingen in de stad en op aanvraag van de verschillende doelgroepen.
Fasering	<p>CultuurwijsHengelo 2021-2024 (CmK3) zal een vervolg krijgen voor de periode 2025-2028 (CmK4). We coördineren de huidige inzet van de combinatiefunctionarissen onderwijs.</p> <p>In 2023-2024 werken we het programma voor cultuurparticipatie verder uit, gecoördineerd en uitgevoerd door een cultuurcoach en cultuurmakelaar.</p> <p>2025-2027 evaluatie en doorontwikkelen van het programma cultuurparticipatie.</p>
Samenwerking	We zoeken samenwerking met het onderwijs (po en (v)so), peuters en vmbo/praktijkonderwijs, het brede culturele veld (zowel professionals als amateurs), Saxion APO, bewonersorganisaties, welzijnsorganisaties, etc.

Hoofdthema Gezondheid en sociale basis

3.3 GALA onderdeel Terugdringen gezondheidsachterstanden

3a: wat willen we bereiken?

Gemeente Hengelo versterkt inwoners in een kwetsbare situatie zo laagdrempelig en dichtbij mogelijk. We hebben hierbij extra aandacht voor wijken en buurten waar bovengemiddeld veel inwoners met een gezondheidsachterstand wonen. Daarnaast maken wij gebruik van dat wat er al is aan initiatieven en actieve inwoners: de kracht ligt in het aan elkaar koppelen van mooie ideeën in de wijk.

Doel

Gemeente Hengelo streeft naar meer gelijkheid in gezondheid.

Beoogde resultaten

In 2027 hebben wij een duurzame aanpak voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden.

Het begrip 'gezondheid' is veelomvattend, daarom kiezen we voor een tweetal sporen waar we op willen focussen:

Spoor 1: nadruk op aanpak in het begin van de levensloop (van de periode vlak voor de zwangerschap tot en met het 18de levensjaar), met bijzondere aandacht voor het thema bestaansonzekerheid.

Spoor 2: extra aandacht voor degenen met de grootste gezondheidsachterstand (wijk- en buurtgericht met focus op het vinden en helpen van inwoners met beperkte taal- en gezondheidsvaardigheden).

3b: wat gaan we daarvoor doen?

Spoor 1 - Naar een duurzame aanpak voor meer gelijkheid in gezondheid met focus op het begin van de levensloop

Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none">✓ (Aanstaande) ouders of verzorgers in kwetsbare posities✓ Professionals die werken met deze doelgroep✓ Bestuurders van zowel private als publieke organisaties die op enigerlei wijze kunnen zorgen voor meer gelijkheid in gezondheid in de 1^e 1000 dagen van onze inwoners.
Betrekken van doelgroep(en)	Samenwerken met mensen om wie het gaat is een belangrijke succesfactor om te komen tot een effectieve aanpak voor het verkleinen van gezondheidsverschillen. In 2023 – dit jaar- heeft onze lokale welzijnsorganisatie Wijkkracht de opdracht gekregen uit te zoeken hoe wij dat kunnen gaan doen. Zij nemen ook de uitvoering voor hun rekening.
Schaalgrootte	Lokaal. De uitvoering zal met name plaatsvinden in zogenaamde kwetsbare – lokaal preventie akkoord – wijken.

Activiteit	Ontwikkeling van een duurzame aanpak voor meer gelijkheid in gezondheid met focus op het begin van de levensloop.
Fasering	<p><u>In 2024:</u></p> <p><u>Kansrijke Start:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In 2023 heeft Wijkkracht – onze welzijnsorganisatie – een aanpak ontwikkeld om kwetsbare (aanstaande) ouders in kwetsbare posities te vinden en hen vervolgens laagdrempelig en op maat te ondersteunen in hun ouderschap tijdens de eerste 1000 dagen. In 2024 wordt gestart met deze aanpak. 2. Minimaal 2 ervaringsdeskundigen denken en doen mee in de uitvoering en de doorontwikkeling van de aanpak. 3. De precieze aanpak stemt Wijkkracht nauw af met de coalitie Kansrijke Start. 4. Het idee is om met een bepaald thema meer bestuurlijke- en politieke aandacht te vragen voor een kansrijke start voor iedereen. Voor 2024 is dit thema bestaansonzekerheid en stress. <p><u>Leeftijd van 2 tot 12 jaar:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Wij zetten ook in op het verkleinen van gezondheidsachterstanden door te focussen op kinderen in de leeftijd van 2-12 jaar. <ol style="list-style-type: none"> a. Specifieke aandacht voor peuters met kansen op taalgebied. b. Specifieke aandacht voor kinderen in de basisschoolleeftijd. O.a. door het aanbieden van naschoolse activiteiten. <p><u>2025 e.v.:</u></p> <p>Na 2024 ligt de nadruk op het doorontwikkelen van de aanpakken tot een steeds meer duurzame aanpak voor meer gelijkheid in gezondheid met focus op het begin van de levensloop. Wij laten ons daarbij inspireren door goede voorbeelden elders (Pharos).</p>
Samenwerking	<p><u>Lokaal:</u> een veelheid van partners zoals de welzijnsorganisatie Wijkkracht, scholen (po, vo en roc), de woningbouwvereniging Welbions, Hengelose huisartsen, inwoners, coalitie kansrijke Start en dergelijke.</p> <p><u>Regionaal:</u> GGD Twente/JGZ, Samen Twente en eigenaren van de Twentse Koers.</p>

Spoor 2 – Naar een duurzame aanpak voor meer gelijkheid in gezondheid met aandacht voor gezondheids- en taalvaardigheden

Doelgroepen	Inwoners met risico op laaggeletterdheid en inwoners met beperkte gezondheidsvaardigheden.
Betrekken van doelgroep(en)	Samenwerken met mensen om wie het gaat is een belangrijke succesfactor om te komen tot een effectieve aanpak voor gezondheidsverschillen. In 2023 – dit jaar- heeft Wijkkracht de opdracht gekregen uit te zoeken hoe wij dat kunnen gaan doen. Zij nemen ook samen met de doelgroep de uitvoering voor hun rekening.
Schaalgrootte	Lokaal. De uitvoering zal met name plaatsvinden in zogenaamde kwetsbare – lokaal preventie akkoord – wijken.
Activiteit	Ontwikkeling van een duurzame aanpak voor meer gelijkheid in gezondheid met extra aandacht voor degenen met de grootste gezondheidsachterstand.

Fasering	<p><u>2024:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ In 2023 heeft Wijkkracht een plan gemaakt om inwoners met beperkte taal- en gezondheidsvaardigheden te vinden en laagdrempelig en op maat te helpen. Vanaf 2024 voert Wijkkracht deze aanpak uit. ✓ Wijkkracht doet dit in nauwe samenspraak met het Taalpunt (bibliotheek) en andere netwerkpartners. ✓ Minimaal 2 ervaringsdeskundigen denken en doen mee in de uitvoering en de doorontwikkeling van de aanpak.
	<p>✓ Het idee is om met een bepaald thema meer bestuurlijke- en politieke aandacht te vragen voor een kansrijke start voor iedereen. Voor 2024 is dit thema bestaansonzekerheid en stress.</p> <p><u>2025 e.v.:</u></p> <p>Na 2024 ligt de nadruk op het doorontwikkelen van de aanpakken tot een steeds meer duurzame aanpak voor meer gelijkheid in gezondheid met aandacht voor gezondheids- en taalvaardigheden. Wij laten ons daarbij inspireren door goede voorbeelden elders (Pharos).</p>
Samenwerking	<p><u>Lokaal.</u> Divers. Waaronder Wijkkracht, de bibliotheek, scholen, huisartsen, de woningsbouwvereniging Welbions, Humanitas, Mediant Geestelijke Gezondheidszorg ed.</p> <p><u>Regionaal:</u> GGD Twente/ Jeugd gezondheidzorg.</p>

3.4 GALA onderdeel Kansrijke start

3a: wat willen we bereiken?

De gezondheid van een kind begint niet pas bij de geboorte, maar al voor de conceptie. De eerste 1.000 dagen van een kind – van kinderwens tot de tweede verjaardag van een kind – zijn bepalend voor zijn of haar gezondheid en welzijn als volwassene. In deze levensfase wordt het fundament gelegd waar een kind de rest van het leven verder op bouwt. En ook weer doorgeeft aan volgende generaties.

Als we gezondheidsverschillen in onze gemeente echt willen terugdringen, moeten we inzetten op een kansrijke start voor alle kinderen. Vanuit het oogpunt van kansenongelijkheid is het nodig om hier zo vroeg mogelijk bij te zijn.

Doelen

In 2027 hebben wij een stevige lokale coalitie Kansrijke Start. Met deze coalitie zet de gemeente in op een kansrijke start voor alle Hengelose kinderen en het terugdringen van kansenongelijkheid.

Beoogde resultaten

In de uitvoering van het programma Kansrijke Start maken wij een onderscheid in verschillende fasen van de zwangerschap, namelijk:

Spoor 1: de periode voor de zwangerschap.

Met het programma Nu Niet Zwanger (NNZ) zetten wij in op het zoveel mogelijk voorkomen van onbedoelde zwangerschappen bij de meest kwetsbare inwoners (m/v).

Spoor 2: de zwangerschap, de geboorte tot de tweede verjaardag van het kind.

Met bestaande interventies zoals bijvoorbeeld Prenataal Preventief Huisbezoek, Centering Pregnancy en Partenting willen wij:

- ✓ Meer (aanstaande) ouders en kinderen in kwetsbare posities vinden. Het streven daarbij is dat wij in 2027 75% van deze groep bereiken met onze interventies.
- ✓ Zorgen dat dat deze groep (aanstaande) ouders – meer dan nu – dichtbij en laagdrempelig zorg en aandacht op maat krijgt vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid.

3b: wat gaan we daarvoor doen?

Spoor 1: de fase voor de zwangerschap met het programma Nu niet Zwanger.

Een onbedoelde zwangerschap heeft impact op iemands leven. Vaak is deze zwangerschap geen bewuste keuze, maar overkomt het iemand. Het programma Nu Niet Zwanger biedt handvaten aan professionals om in gesprek te gaan met kwetsbare jongvolwassenen over een kinderwens, seksualiteit en anticonceptie, met de bedoeling om onbedoelde zwangerschappen te voorkomen.

Doelgroepen	Zorgverleners en jongvolwassenen in kwetsbare posities.
Betrekken van doelgroep(en)	Het programma Nu Niet Zwanger schoolt aandacht functionarissen in organisaties in de methodiek van Nu Niet Zwanger. Deze aandacht functionarissen moeten de methodiek binnen hun eigen organisatie verder brengen. De lokale welzijnsorganisatie Wijkkracht heeft een opdracht m.b.t. het inzetten van ervaringsdeskundigen om goed aan te kunnen sluiten bij de doelgroep.
Schaalgrootte	Stedelijk en wijk/en buurtgericht (aansluiten bij kwetsbare, lokaal preventieakkoord wijken en buurten).

Activiteiten	Zorgen dat kwetsbare volwassenen met al dan niet een kinderwens sneller in beeld zijn en worden ondersteund bij hun afwegingen om al dan niet zwanger te worden.
Fasering	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2023 stand van zaken NNZ updaten. 2. 2023 In Hengelo brede aandacht voor Nu Niet Zwanger. Samenwerkingspartners worden/zijn gevraagd om aandacht functionarissen te trainen.
	<ol style="list-style-type: none"> 3. 2023 Op wijkniveau worden alle relevante stakeholders geïnformeerd over de routes van Nu Niet Zwanger binnen Hengelo. 4. 2024 Voorlichting en gebruik over anticonceptie is visueel beschikbaar – lijn afstemmen met Nu Niet Zwanger. 5. S 6. 2024 Er vindt een monitoring plaats in hoeverre Nu Niet Zwanger voor Hengelose ouders een meerwaarde heeft, om advies uit te brengen op welke wijze Nu Niet Zwanger vervolgd gaat worden. 7. 2025 e.v. – uitvoering van advies.
Samenwerking	<p><u>Lokaal</u>: coalitie kansrijke start (een veelheid van partners zoals VSV Twente, Het Expertise Centrum voor het Jonge Kind, de verloskundige praktijken DORA en NATAL, Wijkkracht, scholen, kraamzorg, Aveleijn organisatie voor mensen met een verstandelijke beperking, de woningbouwvereniging Welbions, Hengelose huisartsen, (aanstaande) ouders en dergelijke</p> <p><u>Regionaal</u>: GGD Twente/JGZ, Samen Twente en eigenaren van de Twentse Koers.</p>

Spoor 2: De 1^e 1.000 dagen – Kansrijke Start

In de aanpak Kansrijke Start werken we toe naar een meer systemische aanpak, waarbij we het signaleren en steun bieden aan (aanstaande) gezinnen naar voren brengen. Dichtbij de ouders, in de buurt, met een vertrouwd en laagdrempelig aanbod.

Doelgroepen	Zorgverleners en (aanstaande) ouders, in het bijzonder in kwetsbare posities.
Betrekken van doelgroep(en)	<p>De lokale welzijnsorganisatie Wijkkracht heeft een opdracht m.b.t. het inzetten van ervaringsdeskundigen om goed aan te kunnen sluiten bij de doelgroep.</p> <p>Verder zetten we in op het verstevigen van de bestaande coalitie Kansrijke Start.</p>
Schaalgrootte	Wijk- en buurtgericht (aansluiten bij kwetsbare lokaal preventie akkoord wijken).
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zorgen voor een stevige lokale geboortezorgketen. En ook dat deze coalitie extra aandacht heeft voor kinderen die opgroeien in een achterstandssituatie. 2) Inzet op extra ondersteuning van kwetsbare gezinnen. 3) Het thema bestuurlijk- en politieke agenderen.

Fasering	<p><u>2023:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ In deze periode organiseren we 3-4 bijeenkomsten met de kansrijke coalitie. We bekijken of en hoe kraamzorgorganisaties en Wijkkracht kunnen aansluiten. Deze bijeenkomsten richten zich o.a. op initiatieven voor de ouders en op de inzet van de Kansrijke Start voor de lange termijn. Hoe kan het budget het beste worden ingezet om het doel te bereiken? ✓ We onderzoeken verder hoe hetgeen dat al gedaan is zo goed mogelijk kan worden ingezet. Bijv. het overzicht van het Hengelo's aanbod op het gebied van Kansrijke Start. ✓ Op 30 november 2023 organiseert de VSV Twente een symposium, waarin zij een gevarieerd programma over psychosociale en psychiatrische problematiek in de geboortezorg presenteren. Na afloop van het symposium vertellen we wat we zoal doen in Hengelo met betrekking tot Kansrijke Start te presenteren. Voor de komende jaren zetten we in op een betere samenwerking en afstemming met VSW Twente rond om geboortezorg in onze gemeente. ✓ Scholing positieve gezondheid. Start scholing GGD Team Noord in juni 2023. <p><u>2024 e.v.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Uitvoering plan Kansrijke Start voor de lange termijn (input hiervoor opgehaald in 2023).
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Verdere scholing positieve gezondheid Kansrijke Start. ✓ Mogelijkheden onderzoeken om ouders beter te begeleiden: Bewezen interventie Voorzorg Stevig ouderschap van NJI (lichtere versie van Voorzorg) Andere interventies zoals Buurtgezinnen
Samenwerking	<p><u>Lokaal:</u> coalitie kansrijke start (een veelheid van partners zoals VSV Twente, Het Expertise Centrim voor het Jonge Kind, de verloskundige praktijken DORA en NATAL, Wijkkracht, scholen, kraamzorg, Aveleijn organisatie voor mensen met een verstandelijke beperking, de woningbouwvereniging Welbions, Hengelose huisartsen, (aanstaande) ouders en dergelijke.</p> <p><u>Regionaal:</u> GGD Twente/JGZ, Samen Twente en eigenaren van de Twentse Koers.</p>

3.5 GALA onderdeel Mentale gezondheid

3a: wat willen we bereiken?

Uit recente onderzoek van de GGD Twente blijkt dat veel jongvolwassenen en jongeren – meer dan andere leeftijdsgroepen - mentale gezondheidsproblemen ervaren zoals somberheid, angst en toegenomen prestatiedruk. Ons doel is om deze mentale gezondheidsproblemen te verminderen door de preventieve ondersteuning voor jongeren te versterken.

Doelen:

- Creëren van een positief pedagogisch klimaat als basisvoorwaarde voor welbevinden, waarin mentale gezondheidsproblemen besproken en genormaliseerd worden.
- Eerder en beter signaleren van mentale problemen bij jongeren en jongvolwassenen

Beoogde resultaten:

Eind 2025 hebben verschillende jeugdprofessionals extra (bij)scholing gevolgd om mentale problemen bij jongeren en jongvolwassenen beter te kunnen signaleren, dit bespreekbaar te maken en – zo nodig – hen door te geleiden naar passende ondersteuning.

Hierbij willen we ook ervaringsdeskundigheid inzetten en gerichte informatie verstrekken aan ouders/opvoeders. **Koppeling met:**

- Onderdeel van lokaal gezondheidbeleid – lokaal preventieakkoord Hengelo
- Onderdeel langjarige regionale (GGD) agenda
- Gezonde schoolaanpak – deze maakt onderdeel uit van de Lokaal Educatieve agenda/Kansengelijkheid/Rijke schooldag.

3b: wat gaan we daarvoor doen?

Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none">✓ Jongeren en jongvolwassenen (breed)✓ Professionals die werken met deze doelgroep (docenten, jongerenwerkers, combinatiefunctionarissen sport/cultuur, team jongeren bij afdeling Werk en Inkomen (klantmanagers, RMC, leerplicht)✓ Ouders en andere belangrijke betrokkenen rondom jongeren
Betrekken van doelgroep(en)	<p>We willen leerlingen zelf betrekken bij dit onderwerp via bestaande bestaande gremia binnen het onderwijs (bv leerlingraden, project 'adviseurs van de toekomst' of via de huidige gezonde schoolaanpak.</p> <p>Daarnaast gaan we in overleg met professionals die werken met de doelgroep om hen te vragen wat zij nodig hebben om de mentale gezondheid van jongeren te bevorderen.</p> <p>Daarnaast maken we gebruik van de expertise van ervaringsdeskundigen, zoals de inzet en scholing van medewerkers en vrijwilliers van Ixta Noa.</p>
Schaalgrootte	Lokaal. Dat kan zowel via verschillende ingangen. Bijvoorbeeld via het onderwijs als vindplek of via onze gemeentelijke toegang.
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none">6. Het continueren en verder versterken van de gezonde schoolaanpak in de jaren 2023, 2045 en 2025, waar het thema mentaal welbevinden onderdeel van uitmaakt.7. Voorlichting over vroegsignalering aan en deskundigheidsbevordering van professionals die met jongeren werken8. Informatie, advies en tools aanbieden om gesprek aan te gaan met sombere jongeren; zowel aan jeugdprofessionals als anderen die met jeugd te maken hebben (zoals ouders of jeugdkader binnen vrijetijdsbestedingen)

Fasering	<p>2023: verbinden van lopende initiatieven vanuit gezonde schoolaanpak, preventieve inzet GGZ en welzijnswerk (o.a. jongerenwerk en LOES) binnen de lokaal educatieve agenda van gemeente en onderwijs.</p> <p>Schooljaar 2023-2024 en verder: gezamenlijk aanbod op maat richting onderwijs.</p>
Samenwerking	<p><u>Lokaal</u>: Mediant (GGZ), Wijkkracht (jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk, opvoedondersteuning), Ixta Noa (ervaringsdeskundigheid), GGD Twente (JGZ, gezonde schoolaanpak), Onderwijs (VO, VSO, ROC), gemeentelijk team Jongeren (klantmanagers, leerplicht, RMC), jeugdhulpteams</p> <p><u>Regionaal</u>: GGD Twente/JGZ, Samen Twente en eigenaren van de Twentse Koers.</p>

3.6 GALA-onderdeel Aanpak overgewicht en obesitas

3a: wat willen wij bereiken?

In de aanpak overgewicht en obesitas focussen wij ons op twee generaties, namelijk jongeren van 12-18 jaar en volwassenen in de leeftijd van 50-67 jaar. Jongeren van nu worden de ouders van de toekomst en daarmee hebben zij ook een grote invloed op de volgende generatie. 50-plussers daarentegen staan op de drempel van pensionering. Dit is een fase die vóór het moment van ouderdom en verminderde zelfredzaamheid zit. De vraag is wat deze groep nodig heeft om zo vitaal mogelijk te blijven, zodat zij zo lang mogelijk actief kunnen deelnemen aan de samenleving op een manier die bij hen past.

Doel

In 2026 hebben wij een duurzame, integrale aanpak voor inwoners met (ernstig) overgewicht en obesitas. Deze aanpak is niet alleen gericht op het voorkomen van (ernstig) overgewicht, maar ook op het ondersteunen van inwoners met (ernstig) overgewicht en obesitas.

Beoogde resultaten

Spoor 1: Jongeren

- In 2026 werken wij aan een gezonde schoolomgeving met de JOGG-aanpak, met bijzondere aandacht voor het thema leefstijl en overgewicht in relatie tot 'te dik voelen'. We zijn in gesprek met jongeren over de oorzaken van te dik zijn en te dik voelen. In samenspraak met jongeren bespreken wij welke ondersteuning het beste bij de jongere past.
- In de JOGG-aanpak zetten wij met voorrang in op po-scholen in kwetsbare wijken en buurten en vmbo-scholen. Spoor 2: Volwassenen
- Voor de groep volwassenen hebben wij in 2026 een duurzame ketenaanpak GLI met focus op de groep inwoners in de leeftijd van 50 tot 67 jaar.
- Er is in de GLI-aanpak een goede verbinding met het sociale domein (sport en welzijn).
- Niet één aanpak is geschikt voor iedereen. Met een meer op de persoon gerichte, cultuursensitieve en integrale aanpak waarbij we rekening houden met achterliggende factoren, maken we de ketenaanpak GLI meer geschikt voor kwetsbare groepen met overgewicht². We werken hierbij volgens het concept positieve gezondheid.

3b: wat gaan we daarvoor doen?

Spoor 1: Jongeren

Doelgroepen	Jongeren en hun ouders.
Betrekken van doelgroep(en)	We betrekken jongeren en de thuisomgeving van de jongeren zoveel mogelijk bij de JOGG-activiteiten.
Schaalgrootte	Stedelijk.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none">✓ Het continueren en verder versterken van de JOGG-aanpak, met bijzondere aandacht voor het thema leefstijl en overgewicht in relatie tot 'te dik voelen'.✓ We zijn in gesprek met jongeren over de oorzaken van te dik zijn en te dik voelen. In samenspraak met jongeren bespreken wij welke ondersteuning het beste bij de jongere past.✓ In de JOGG-aanpak zetten wij met voorrang in op po-scholen in kwetsbare wijken en buurten en vmbo-scholen.

² Pharos. Succesfactoren voor aanpak overgewicht bij kwetsbare groepen.

Fasering	<p><u>2024:</u></p> <p>De JOGG-regisseur van Wijkkracht heeft in 2023 de opdracht gekregen om een JOGG-programma 2024 -2027 te maken, waarbij wij versterkt inzetten op een gezonde schoolomgeving. Er is speciale aandacht voor vmbo- en po-onderwijs in kwetsbare wijken en het thema 'te dik voelen'. In 2024 start de JOGG-regisseur met de uitvoering van dit plan.</p>
	<p><u>2025 e.v.:</u></p> <p>In de jaren na 2024 continueren en versterken wij de JOGG-aanpak.</p>
Samenwerking	<p><u>Lokaal.</u> De JOGG-aanpak is breed. Overgewicht heeft meerdere oorzaken. We werken daarom in de JOGG-aanpak samen met onderwijs, sport, ruimtelijk ordening, zorg, jeugd, armoede en dergelijke.</p> <p><u>Regionaal.</u> De JOGG-regisseur trekt nauw op met de gezonde schooladviseur van de GGD Twente.</p>

Spoor 2: Volwassenen

In 2026 hebben we een duurzame ketenaanpak GLI voor inwoners met overgewicht, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen.

Doelgroepen	Volwassenen, met bijzondere aandacht voor de groep volwassenen in de leeftijd van 50 tot 67 jaar.
Betrekken van doelgroep(en)	In de planvorming en uitvoering van de ketenaanpak wordt de doelgroep zoveel mogelijk betrokken.
Schaalgrootte	Stedelijk.
Activiteiten	<p>Wij werken aan de verdere ontwikkeling van een duurzame, integrale ketenaanpak GLI, met bijzondere aandacht voor volwassenen in de leeftijd van 50 tot 67 jaar.</p> <p>De ketenaanpak GLI maken wij geschikt voor volwassenen in kwetsbare posities.</p>
Fasering	<p><u>2024:</u></p> <p>In 2023 hebben wij een ketenregisseur GLI aangesteld. Deze ketenregisseur heeft de opdracht om een plan te ontwikkelen voor een duurzame ketenaanpak GLI en dit te doen in nauwe samenspraak met de doelgroep en stakeholders. In 2024 zorgt de ketenregisseur ervoor dat het plan wordt uitgevoerd. De ketenregisseur krijgt daarbij ondersteuning van de Twentse Koers.</p> <p><u>2025 e.v.:</u></p> <p>Vanaf 2025 wordt de GLI-aanpak verder ontwikkeld naar een meer duurzame en integrale ketenaanpak GLI.</p>
Samenwerking	<p><u>Lokaal.</u> De GLI-aanpak is breed. Overgewicht heeft meerdere oorzaken. We werken daarom in de JOGG-aanpak samen met onderwijs, sport, ruimtelijke ordening, zorg, jeugd, armoede, etc.</p> <p><u>Regionaal.</u> De GLI-ketenregisseur trekt nauw op met de adviseurs gezonde leefstijl van de GGD Twente en Twentse Koers.</p>

3.7 GALA onderdeel Valpreventie

3a: wat willen we bereiken?

Vallen is de meest voorkomende oorzaak van letsel bij ouderen. Met de juiste aanpak willen wij het valrisico bij ouderen verminderen. De gevolgen van een val zijn enorm, zowel in persoonlijk leed als in maatschappelijke zorgkosten. Een valongeval heeft veel impact op de zelfredzaamheid van ouderen, het langer thuis kunnen worden en de kwaliteit van leven.

Doel

Hengelo zet in op gezond en vitaal ouder worden. In dit streven levert het inzetten op valpreventie relatief veel winst op.

Beoogde resultaat

In 2027 geven wij uitvoering aan de ketenaanpak valpreventie. Ongeveer 30 procent van de zelfstandig wonende ouderen boven de 65 jaar valt ten minste een maal per jaar. Met de ketenaanpak valpreventie werken wij aan het langer mobiel blijven en minder vallen van ouderen in onze gemeente.

3b: wat gaan wij daarvoor doen?

Doelgroepen	Inwoners van 65 jaar en ouder. Bij deze ketenaanpak betrokken organisaties zoals huisartsen, fysiotherapeuten, VVT-organisaties, gemeente/WMO-regisseurs.
Betrekken van doelgroep(en)	De activiteiten worden uitgevoerd in nauwe samenspraak met inwoners en betrokken organisaties.
Schaalgrootte	Stedelijk.
Activiteiten	1. Het ontwikkelen van een plan om te komen tot een duurzame aanpak voor valrisico voor ouderen in deze gemeente in 2027. 2. Uitvoering geven aan dit plan.

Fasering	<p><u>2024:</u></p> <p>In 2023 hebben wij een ketenregisseur Valpreventie aangesteld. Deze ketenregisseur heeft de opdracht gekregen om een plan te ontwikkelen voor een duurzame ketenaanpak valpreventie en dit te doen in nauwe samenspraak met de doelgroep en stakeholders (zoals huisartsen, leefstijlcoaches, fysiotherapeuten, Wijkkracht en de Twentse Koers). In 2024 zorgt de ketenregisseur ervoor dat het plan wordt uitgevoerd.</p> <p>De ketenregisseur krijgt daarbij ondersteuning van de Twentse Koers.</p> <p>In 2023 zijn we gestart met de uitvoering van de interventie Powerful Ageing bedoeld voor Hengelose ouderen die aankloppen bij ons WMO-loket voor ondersteuning. Met deze interventie leren ouderen hun fysieke zelfredzaamheid te behouden en te verbeteren. In 2024 zetten wij deze interventie voort als onderdeel van de ketenaanpak Valpreventie.</p> <p><u>2025 e.v.:</u></p> <p>Vanaf 2025 wordt de aanpak Gecombineerde leefstijl interventie (GLI) verder ontwikkeld naar een meer duurzame en integrale ketenaanpak GLI.</p>
Samenwerking	<p><u>Lokaal:</u> een groot aantal samenwerkingspartners, wisselt per activiteit.</p> <p><u>Regionaal:</u> GGD Twente, Twente Koers en Samen Twente.</p>

3.8 GALA onderdeel Leefomgeving

3a: wat willen we bereiken?

Door onze leefomgeving gezonder in te richten kunnen wij veel gezondheidswinst boeken. Een gezonde leefomgeving beschermt tegen negatieve omgevingsinvloeden en bevordert gezondheid.

Doel

De gemeente werkt aan een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is.

Beoogde resultaten

- In 2027 is gezondheid een vast onderdeel van de belangenafweging in het fysiek ruimtelijk beleid.
- De gemeente past gezondheidsbevordering via de leefomgeving met voorrang toe in wijken en buurten met gezondheidsachterstanden. Op termijn ontwikkelen we in alle wijken en buurten een leefomgeving die een gezonde leefstijl mogelijk en makkelijk maakt.

3b: wat gaan wij daarvoor doen?

Generiek

Doelgroepen	Inwoners en betrokken organisaties.
Betrekken van doelgroep(en)	We voeren de activiteiten uit in nauwe samenspraak met inwoners en betrokken organisaties.
Schaalgrootte	Stedelijk.
Activiteiten	Inzetten op het meer laten meewegen van gezondheid als vast onderdeel van de belangenafweging in het fysieke domein. Gezondsbevordering toepassen bij de inrichting van de leefomgeving.
Fasering	<u>2024:</u> <ul style="list-style-type: none">✓ Wij gaan koppelkansen voor gezondheid met betrekking tot leefomgeving beter benutten. We starten bij verbindingen die al bewerkstelligd zijn in onze gemeente en gebruiken deze als vliegwiel om binnen het fysiek domein meer aandacht voor het thema gezondheid te vragen. Het gaat hierbij over thema's zoals klimaatadaptatie, het SLA, het realiseren van watertappunten en de ontwikkeling van een nieuwe omgevingsvisie voor het stedelijk gebied van onze gemeente.✓ In nauwe samenspraak met belangrijke stakeholders stellen wij een hitteprotocol op voor (kwetsbare) inwoners uit onze gemeente. Doorlopend in de periode 2023 tot 2027 e.v. <ul style="list-style-type: none">✓ Het realiseren van een vijftal watertappunten in de stad in de komende vier jaren.✓ Zorgdragen dat gezondheid meer wordt meegewogen bij initiatieven met betrekking tot het Schone Lucht Akkoord (SLA).
Samenwerking	<u>Lokaal:</u> een groot aantal samenwerkingspartners, wisselt per activiteit. <u>Regionaal:</u> GGD Twente, Twente Koers en Samen Twente.

Specifiek

Doelgroepen	Wijken en/of buurten met gezondheidsachterstanden.
Betrekken van doelgroep(en)	Samen met de buurtbewoners en kinderen van scholen in de wijken Klein Driene en Slangenbeek zetten wij in op een groenere leefomgeving.
Schaalgrootte	Wijken en/of buurten.
Activiteiten	Met het project Groen Gezond passen wij gezondheidsbevordering in via de leefomgeving in de wijken Slangenbeek en Klein Driene. Met het project zetten wij in op het vergroenen van de leefomgeving van wijken in de directe omgeving van po-scholen in de wijken. De buurtbewoners en de leerlingen van de scholen denken en doen mee aan vergroeningsactiviteiten.
Fasering	In 2024 (met start in 2023) gaan we aan de slag in de wijken Slangenbeek en Klein Driene met het project Groen Gezond. Als het initiatief effectief is gaan we er ook mee aan de slag in andere wijken of buurten met gezondheidsachterstanden.
Samenwerking	Vooral lokaal en gebiedsgericht. Het project wordt uitgevoerd in de lokaal preventie akkoord -wijken met de Gezonde wijkaanpak. Alle samenwerkingspartners, van scholen tot sportvereniging, huisartsen en tandartsen, JGZ en uiteraard ook bewoners, zijn aangesloten bij deze aanpak. IVN en de provincie Overijssel ondersteunen ons bij de uitvoering van het project.

3.9 GALA onderdeel OKO en vroeg signalering alcoholproblematiek

3a: wat willen we bereiken?

In de Gezondheidsmonitor Jeugd van de GGD Twente 2021 komt naar voren dat het alcoholgebruik onder jongeren in de 2^e klas van het voortgezet onderwijs in de afgelopen jaren is toegenomen. Jongeren uit de 4^e klas van het voortgezet onderwijs drinken meer dan hun jongere leeftijdsgenoten, maar ze zijn sinds 2015 wel minder gaan drinken. In 2015 gaf 61% van de jongeren uit deze groep aan in de afgelopen 4 weken te hebben gedronken. In 2021 lag dit percentage op 46%: een daling van 15%.

Zien drinken, doet drinken. Blootstelling aan alcoholgebruik van anderen, zoals ouders, vrienden en andere rolmodellen, speelt een rol in de ontwikkeling van alcoholgebruik onder jongeren. Ouders en/of verzorgers hebben dus een belangrijke rol. Het helpt om duidelijke afspraken te maken, het goede voorbeeld te geven en thuis geen alcohol te verstrekken. Uit cijfers blijkt dat dit niet goed lukt. Het merendeel van de jongeren uit Hengelo drinkt thuis alcohol. In 2021 lag dit percentage zelf op 64%. Corona heeft ongetwijfeld invloed op dit cijfer. Echter, het thuis drinken laat sinds 2015 al een stijgende trend zien.

Doel

NX 18 en Geen alcohol = normaal.

Voor 2040 is onze ambitie dat jongeren en hun ouders of verzorgers het normaal vinden dat ze niets drinken. Om dat te bereiken is er nog een lange weg te gaan.

Beoogde resultaten

- 1 Wij zetten actief in op het voorkomen en vroeg signaleren van middelengebruik (roken, alcohol en drugs).
- 2 Wij werken in regionaal verband samen aan het terugdringen van problematisch alcoholgebruik. Het alcoholgebruik ligt in onze regio namelijk boven het landelijk gemiddelde.

3b: wat gaan we daarvoor doen?

Doelgroepen	Jongeren en hun ouders
Betrekken van doelgroep(en)	Gezonde Wijkaanpak, Gezonde Schoolaanpak, Adviseurs van de Toekomst
Schaalgrootte	Stedelijk en gebiedsgericht
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none">1. Up to date maken preventie en handavingsplan, hoofdstuk alcohol.2. In 2021 is een regionale werkgroep opgestart, bestaande uit medewerkers van gemeenten, Tactus Verslavingszorg en GGD Twente. Met deze werkgroep is een toolkit alcoholontmoediging ontwikkeld. Deze toolkit biedt praktische handvatten voor gemeenten om (vooral beleidsmatig) aan de slag te gaan met alcoholpreventie. Het doel van deze toolkit is om handelingsverlegenheid op het gebied van alcoholontmoediging te verkleinen. Eén van de onderdelen van de toolkit is de kernboodschap 'Geen alcohol = normaal'. Door deze kernboodschap regionaal uit te dragen, willen we met kleine stapjes de sociale normen rondom alcohol veranderen.3. Zorgen voor een plan van aanpak op het voorkomen en vroeg signaleren van middelengebruik onder jongeren. Hierin trekken wij samen op met onder andere scholen, GGD Twente en Tactus.
Fasering	2024-2027: doorlopend.
Samenwerking	<u>Lokaal</u> : huisartsen, scholen, jongeren, Wijkkracht, Tactus, Mediant en dergelijke. <u>Regionaal</u> : Twentse Koers en de GGD Twente.

3.10 GALA onderdeel Versterken sociale basis

3a: wat willen we bereiken?

Veel inwoners redden zichzelf prima en zoeken soms even steun in hun eigen netwerk of in de 'sociale basisvoorzieningen' in onze gemeente. Zie voor een verdere toelichting het Transformatieplan Sociaal Domein.

Doel

De kernopgave is om de sociale basis op zo'n manier te versterken en toegankelijk te maken dat iedereen – dus ook de kwetsbare inwoner – 'gewoon' kan meedoen en prettig kan samenleven in de wijk en stad.

Resultaten

Door de sociale basis wijk voor wijk door te ontwikkelen, wordt deze basis in heel Hengelo versterkt. Inwoners en hun belevingswereld zijn daarbij het uitgangspunt. Binnen de sociale basis scheppen we de voorwaarden voor inwoners om zich te kunnen ontwikkelen, elkaar te ontmoeten en elkaar te ondersteunen. We ontwikkelen de sociale basis per wijk naar behoefte en zorgen voor een aanbod dat past bij de samenstelling van de wijk. Het doel is dat inwoners zich veerkrachtiger en vitaler voelen en bewuster gezonde keuzes maken. Om dit te ondersteunen werken professionals en vrijwilligers volgens de visie op positieve gezondheid.

3b: wat gaan we daarvoor doen?

Doelgroepen	Inwoners en partnerorganisaties. Specifieke doelgroepen komen voort uit nog te realiseren wijkbeelden waarin een brede analyse is gedaan van beschikbare cijfers en de reflectie van professionals is meegenomen.
Betrekken van doelgroep(en)	We voeren de activiteiten uit in nauwe samenspraak met inwoners en betrokken organisaties.
Schaalgrootte	Stedelijk, aanpak wijk voor wijk.
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none">1. Het structureel borgen van het concept positieve gezondheid voor GGD, gemeente Hengelo, Wijkkracht, zorgverleners zoals huisartsen, fysio en inwoners.2. Interventies zoals de gezonde wijkaanpak en de vreedzame wijk worden verder uitgerold en geïmplementeerd binnen de gemeente Hengelo. Uitgangspunt daarbij is: aansluiten waar energie zit (denk aan inwoner(groepen) en maatschappelijke partners).3. De wijkteams gaan inwoners actief wijzen op en toeleiden naar de sociale basis. Daarbij gebruiken we positieve gezondheid als gedachtegoed om inwoners optimaal in hun kracht te zetten. We sluiten daarbij aan bij de mogelijkheid om te normaliseren. Wij vragen ook van (welzijns-)partners dit te doen.4. We nemen samenwerking met de sociale basis op in de gunningscriteria van (regionale) contractering zorgaanbieders.5. We starten met een wijkaanpak waarbij we werken met een vaste werkwijze:<ol style="list-style-type: none">1. Wijkbeeld (sociale kaart)2. Samenwerkingspartners3. Gezamenlijke missie/visie (waar dromen we van?)4. Strategie bepalen5. Prioriteiten kiezen > wijkagenda6. Uitvoering en communicatie intern en extern (sociale kaart)

Fasering	<p>2023: verder uitrollen gezonde wijkaanpak en start projectgroep versterken sociale basis.</p> <p>2024: opstarten van een aantal pilots in wijken in de gemeente Hengelo als onderdeel van activiteit 2 (uitrollen interventies) en borgen reeds lopende initiatieven.</p> <p>Opstarten van scholing voor vrijwilligers en professionals over de visie op positieve gezondheid.</p>
	<p><i>Doorlopend in de periode 2024 tot 2027 e.v.</i></p> <p>2025: Samenwerking met de sociale basis wordt opgenomen in de gunningscriteria van (regionale) contractering zorgaanbieders.</p>
Samenwerking	<u>Lokaal</u> : aantal samenwerkingspartners

3.11 GALA onderdeel Mantelzorg

3a: wat willen we bereiken?

In Hengelo zijn naar schatting³ 21.000 volwassenen die voor een naaste zorgen. Ongeveer 10% van hen is overbelast. 1 op de 10 kinderen groeit als jonge mantelzorgers op in een gezin dat met chronische ziekte te maken heeft. Mantelzorgers zijn niet geconcentreerd in bepaalde wijken in de stad: vanuit alle wijken ondersteunen mantelzorgers hun naasten.

Doelen

- Gemeente Hengelo wil alle mantelzorgers die dit nodig hebben met passend aanbod ondersteunen in elke fase van het mantelzorgen.
- Wij hebben in het bijzonder aandacht voor de dreigende overbelasting bij mantelzorgers van dementerenden en jonge mantelzorgers.

Beoogde resultaten

- Eind 2025 hebben wij een divers ondersteuningsaanbod voor jonge en volwassen mantelzorgers.
- Voor mantelzorgers van dementerenden en voor jonge mantelzorgers hebben wij vormen van respijtzorg uitgebreid.

Koppeling met:

- Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis
- Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
- Vitaal ouder worden.

3b: wat gaan we daarvoor doen?

Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none">• Volwassen mantelzorgers (breed - van 19-100 jaar) •Jonge mantelzorgers (van 4-18 jaar)
Betrekken van doelgroep(en)	Via Wijkkracht (onze partner in sociale zorg) inventariseren wij doorlopend de wensen en behoeften van zowel volwassen als jonge mantelzorgers. Wijkkracht staat in direct contact met de doelgroepen.
Schaalgrootte	Lokaal. De directe contacten met de doelgroepen vinden vaak plaats in en vanuit de wijkcentra ('Wijkhuizen').
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none">1. Het continueren van het al bestaande aanbod voor volwassen en jonge mantelzorgers, zoals benoemd in ons lokale beleidsplan 'Mantelzorg Mogelijk Maken'.⁴2. Het ontwikkelen en implementeren van (het format voor) Odensehuizen⁵ als onderdeel van een Wijkhuijs: respijtzorg voor mantelzorgers van dementerenden.3. Het ontwikkelen en implementeren van 'JMZ in Huis': respijtzorg voor jonge mantelzorgers binnen een gastgezin.4. Het 'meeliften' op passend aanbod, bijvoorbeeld cursussen, dat landelijke contacten aanbieden (bijv. via Mantelzorg.NL)

Fasering	<p>2023: - Bestendigen van het huidige aanbod.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realiseren van minimaal 1 (format voor een) Odensehuis in een Wijkhuijs. - Realiseren van minimaal 2 JMZ in Huis' gastgezinnen 2024 en volgende jaren: - Bestendigen van het huidige aanbod. - Jaarlijks realiseren van minimaal 1 nieuw (format voor een) Odensehuis in een Wijkhuijs. - Jaarlijks uitbreiding van minimaal 2 nieuwe plaatsen 'JMZ in Huis' realiseren.
----------	---

³ Geëxtrapoleerd op basis van de volgende bron: Movisie, Mantelzorgers en Vrijwilligers in beeld

⁴ Opgenomen in het 'Actieplan Mantelzorg Gemeente Hengelo' Vertrekpunt is art. 1.1.1 WMO 2015. ⁵ Een Odensehuis is een ontmoetingsplek waar mensen met beginnende dementie en hun naasten elkaar kunnen ontmoeten.

Samenwerking	<p>Met Wijkkracht (onze partner voor sociale zorg) en personen uit de doelgroepen.</p> <p>Met wijkcentra en organisaties voor vrijwilligerswerk zoals de Hulpdienst.</p>
--------------	--

3.12 GALA onderdeel Een tegen eenzaamheid

3a: wat willen we bereiken?

Uit een vraag die we in 2022 aan het Hengelo Panel voorlegden, blijkt dat 5% van de inwoners tussen 18 en 65 jaar zich vaak eenzaam voelt. Bij ouderen (65+) is dit percentage 1,9%. Met behulp van de Geluksroute willen we eenzaamheid bestrijden.

Doel

De Geluksroute is een bewezen effectieve methodiek in het sociaal domein om mensen van alle leeftijden lichter, gelukkiger en minder eenzaam in het leven te laten staan. Doordat de mens centraal staat en niet het probleem. De Geluksroute richt zich op het versterken van dingen die goed gaan, op de kracht die iemand heeft en op het ontdekken van de passie van mensen.

We richten ons op mensen die zich in een sociaal isolement bevinden of in een kwetsbare positie door ziekte, schulden, ouderdom, uitsluiting of een beperking. De Geluksroute is een effectieve methodiek om de negatieve spiraal te doorbreken, waarna mensen weer grip krijgen op hun eigen leven.

We gaan een aantal welzijnsmedewerkers opleiden tot geluksconsulent en de Geluksroute toegankelijk maken voor meer Hengeloërs die dit kunnen gebruiken.

Beoogde resultaten

1. In 2023, 2024 en 2025 zijn meerdere welzijnsmedewerkers opgeleid tot geluksconsulent, die op hun beurt deelnemers aan de Geluksroute begeleiden. De geluksconsulent is in staat om de deelnemer aan te bieden wat op dat moment goed voelt, past of gewenst is om een volgend stapje op de route te zetten. De exacte route verschilt per deelnemer.
2. We zetten de geluksroute in binnen het welzijnswerk in 2024 en 2025.
3. De geluksroute is bekend bij welzijnswerkers, consulenten van de gemeente en andere samenwerkingspartners.

3b: wat gaan wij daarvoor doen?

Plan van aanpak

Doelgroepen	Inwoners van Hengelo die zich vaak in een kwetsbare positie bevinden, Welzijnsorganisatie, consulenten van de gemeente.
Betrekken van doelgroep(en)	De activiteiten worden uitgevoerd in nauwe samenspraak met inwoners en betrokken organisaties.
Schaalgrootte	Stedelijk.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none">- Welzijnswerkers scholen in (digitale) geluksroute.- Inzet Geluksroute bij eenzame volwassenen en ouderen.- PR en communicatie rondom geluksroute opzetten.- Begeleiding door ervaren geluksconsulenten.

Fasering	2023 - 2025: welzijnswerkers scholen in geluksroute 2024 - 2025: inzetten geluksroute bij inwoners 2023-2024: PR en communicatie geluksroute bij gemeente en partners
Samenwerking	<u>Lokaal</u> : samen met Wijkkracht

3.13 GALA onderdeel Welzijn op recept

3a: wat willen we bereiken?

In 2018 is de gemeente Hengelo samen met huisartsenpraktijk Respons, de GGD Twente en zorgverzekeraar Menzis gestart met de pilot Welzijn op Recept. Via positieve gezondheid en het spinnenweb van Machteld Huber (een methode waarmee mensen in kaart brengen hoe zij hun gezondheid ervaren) zijn patiënten met langdurig of onbegrepen klachten op een andere manier benaderd en is daardoor een meer passende (niet-medische oplossing) geboden.

In de praktijk Respons werkt een welzijnsconsulent naar wie de zorgverleners patiënten kunnen sturen. Zij kijkt wat de patiënt wil en wat er mogelijk is, bijvoorbeeld deelnemen aan een sociale activiteit of vrijwilligerswerk. Deze kleine pilot heeft laten zien dat patiënten zich beter gehoord voelen en een andere oplossing vinden dan een medische, waar de patiënt beter mee geholpen is. De sociale zelfredzaamheid van mensen wordt hiermee versterkt.

In 2021 is de pilot geëvalueerd met behulp van het Landelijk Kennis Netwerk Welzijn op Recept, waarbij de vraag is gesteld of WOR een verwijsmodel is of een samenwerkingsmodel. Vanaf hier is Welzijn op Recept in de betreffende huisartsenpraktijk verder ontwikkeld van individuele trajecten naar wijksamenwerking. Kernwoorden hierbij zijn: vroegsignalering, versterken voorliggend veld, vindplaatsgericht werken, preventie en netwerkvorming. De pilot heeft stevig bijgedragen aan het initiatief Slangenbeek Gezond, zie www.slangenbeekgezond.nl. en de gezonde wijkaanpak in de gemeente Hengelo.

Doelen

1. Versterken van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid van inwoners die bij de huisarts komen.
2. Zorg op de juiste plek.

Beoogd resultaat

In 2027 werken alle huisartsenpraktijken in Hengelo volgens het idee van Welzijn op Recept.

3b: wat gaan we daarvoor doen?

Doelgroepen	Huisartsen en Wijkkracht
Betrekken van doelgroep(en)	Door middel van een tevredenheidsonderzoek onder 'gebruikers' van Welzijn op Recept.
Schaalgrootte	Stedelijk
Activiteiten	<ol style="list-style-type: none">1. Continuëren van Welzijn op Recept in de huisartsenpraktijk Respons in de Slangenbeek.2. Zorgen dat de aanpak Welzijn op Recept duurzaam wordt ingebed als een reguliere activiteit (vanuit het project wordt gekeken waar kansen en mogelijkheden liggen om SamSam verder uit te bouwen. Gezamenlijke training en intervisie zijn hier onderdeel van).
Fasering	2024-2027: doorlopend.
Samenwerking	<u>Lokaal</u> : huisartsen, Hengelose Huisartsen Vereniging (HHV) en SHT-THOON en , Twentse Koers en Wijkkracht. <u>Regionaal</u> : Twentse Koers.

4. Ondersteunende onderdelen

Hoe geven we invulling aan de kennis- en adviesfunctie van de GGD en coördinatie van de regionale aanpak preventie?

Versterking van de kennis- en adviesfunctie van de GGD Twente

Het doel van de regionale kennisinfrastructuur is het optimaal (effectief en efficiënt) inzetten van kennis om de gezondheid van inwoners te beschermen en te bevorderen. De kennis- en adviesfunctie van de GGD versterken we door de komende jaren in te zetten op:

1. Meer kennis over **handelingsperspectieven** en capaciteit om adviezen te formuleren die **normaliseren** en mogelijk **demedicaliseren**. En dit meenemen in alle adviezen aan gemeenten van de GGD en uitvoerende taken van de GGD. Maar ook om het gesprek in de samenleving aan te gaan over het demedicaliseren en normaliseren. Tegenslagen horen bij het leven, maar hoe ga je ermee om?
2. Meer tijd om **proactief lokaal** te functioneren als **sparringpartner** en deze ervaringen naar regionaal niveau te brengen om van elkaar te leren. Door lokaal meer aanwezig te zijn houd je meer gevoel met de samenleving. Er is nu te weinig tijd en capaciteit bij de GGD om naast de gemeente te gaan staan (heel lokaal georiënteerd te zijn) en dit is wel de behoefte van gemeenten. Dit geldt natuurlijk ook andersom, de regionale ervaringen delen met lokale partijen om implementaties efficiënter te laten verlopen en meer impact te creëren. De GGD werkt hiervoor samen met allerlei stakeholders zoals academische werkplaatsen, kennisinstututen, onderwijs, provincie, zorg- en welzijnsorganisaties en gemeenten. Het lokaal meer functioneren als sparringpartner start bij de beschikbare data over gemeenten (eventueel op wijkniveau) en een advies hierover hoe gemeenten deze data moeten interpreteren en vertalen in interventies.
3. Meer kennis over **kwalitatief onderzoek** en de mogelijkheid hierover te adviseren aan gemeenten, zodat zij hun projecten/programma's op een andere manier kunnen evalueren dan kwantitatief. Ook de mogelijkheden tot het doen van actieonderzoek kunnen verder onderzocht worden. Bij actieonderzoek gaan veranderen, leren en kennisontwikkeling hand in hand (ZonMW).

Coördinatie van de regionale aanpak van preventie

In Twente geven wij met de Twentse Koers al geruime tijd invulling aan coördinatie van regionale aanpak. Hoe wij dat met de GALA regeling doen leest u in het plan van aanpak GALA en verbinding Twentse Koers. <https://twentsekoers.nl/>

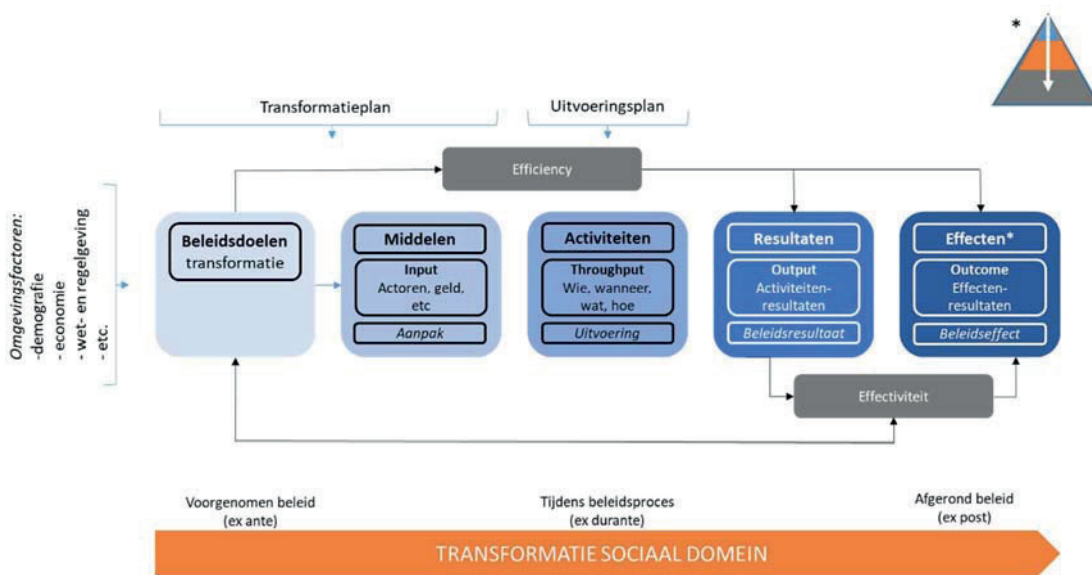
5. Hoe wordt de voortgang bewaakt

Licht toe hoe de voortgang van de uitvoering van het plan van aanpak wordt bijgehouden en hoe de bijsturing wordt georganiseerd

Verantwoorden en tijdig kunnen bijsturen is op elk niveau in onze transformatie van het sociaal domein van belang. Goede informatievoorziening in de vorm van monitoring- en sturingsinformatie is daarmee voor alle belanghebbenden noodzakelijk. Wij zijn een traject gestart waarin wij zicht krijgen op de ideale informatievoorziening:

- Welke indicatoren hebben we al in beeld, welke moeten we nog bepalen?
 - o Welke onderliggende data hebben we idealiter daarbij nodig?
 - Welke data is eenvoudig toegankelijk?
 - Welke data kunnen we over beschikken, maar zijn nog niet toegankelijk (welke koppelingen en bewerkingen zijn wenselijk, mogelijk en wettelijk toegestaan, welke prioriteit geven we daar aan)?
 - Welke data liggen buiten bereik en zouden we toch graag willen hebben?
- Hoe ziet de informatiepiramide eruit?
 - o Welke informatievoorziening is op welk niveau nodig?
- Hoe gaan we de monitoring, sturing en verantwoording in de praktijk inrichten?
 - o Welke managementcyclus hanteren we hierbij?

Onze monitoring richt zich op resultaten, inspanningen en effecten. Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Op managementniveau rapporteren wij – waar wenselijk - per kwartaal over de resultaten van de activiteiten (output). Op bestuurlijk niveau rapporteren wij elke vier maanden over de effecten ervan (outcome). Zo kunnen wij in alle gevallen tijdig bijsturen.

6. Samenhang en synergie

Beschrijf op welke wijze samenhang en synergie wordt nagestreefd tussen uitvoering op de verschillende hoofdthema's en onderdelen

De samenhang en synergie komt samen in het Nieuw Hengelo's Model. Met als kernopgave het versterken van de sociale basis en het toegankelijk maken ervan. Zodat iedereen – dus ook de kwetsbare inwoner – 'gewoon' kan meedoen en prettig kan samenleven in de wijk en stad.

Om het Nieuw Hengelo's Model goed te kunnen organiseren, en op tijd het juiste gesprek te voeren met onze inwoners en partners, hebben wij een uitvoeringsplan gemaakt op basis van het Transformatieplan Sociaal Domein. Een plan waarin wij prioritering en fasering aanbrengen bij alle activiteiten, binnen en buiten het Nieuw Hengelo's Model.

Dit uitvoeringsplan sluit aan bij de complexiteit die de vraagstukken in het sociaal domein met zich meebrengen. Dat vraagt een wendbare en flexibele manier van werken waarbij de opgave centraal staat (opgavegericht werken). Ook de omgeving waarin wij het plan uitvoeren is aan verandering onderhevig.

Wij gaan uit van concernsturing, professionalisering van opdrachtgever- en opdrachtnemerschap, versteviging van samenwerking en een programmatische sturing op grote strategische opgaven in de samenleving of de organisatie.

Wij kiezen voor een aanpak met zeer korte lijnen die meebeweegt maar tevens oog houdt op de ambitie en taakstelling. Het vertrekpunt is passend organiseren. Vanuit de lijnorganisatie, met een tijdelijk ontwikkelteam ernaast om versnelling en focus aan te brengen en om voortgang en integraliteit te bewaken. Daarbij passen we de volgende principes van programmatisch werken toe:

- Doelgericht en in samenhang aansturen van een grote hoeveelheid activiteiten
- Bewust afwegen en prioriteren
- Flexibel en effectief reageren
- Anticiperen op externe ontwikkelingen
- Dichterbij elkaar brengen van uiteenlopende opvattingen over hoe doelen en ambities te bereiken.

7. Verbinding onderdelen Brede SPUK en doelen GALA Sportakkoord II

Vul a.u.b. onderstaande tabel in. Geef door het plaatsen van een vinkje (✓) aan indien u met een onderdeel van de regeling een bijdrage levert aan specifieke doelen van het GALA of het Hoofdlijnen Sportakkoord II.

	1. Lokaal sportakkoord	2. Brede Regeling Combinatiefuncties	3. Terugdringen gezondheidsachterstanden	4. Kansrijke Start	5. Mentale gezondheid	6. Aanpak overgewicht en obesitas	7. Valpreventie	8. Leefomgeving	9. OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	10. Versterken sociale basis	11. Mantelzorg	12. Eén tegen Eenzaamheid	13. Welzijn op recept	14. Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	15. Coördinatiekosten regionale aanpak preventie
Doelen Gezond en Actief Leven Akkoord															
Terugdringen gezondheidsachterstanden	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten	✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓					
Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Een gezonde leefstijl	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓		
Vitaal ouder worden	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur			✓					✓							
Doelen Hoofdlijnen Sportakkoord II															
Inclusie en diversiteit in de sport vergroten	✓	✓								✓					
Sociaal veilige sport creëren	✓	✓								✓					
Vitale sportaanbieders: vergroten van de kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid van het sportaanbod	✓														
Vaardig in bewegen: een leven lang sporten en bewegen voor ieder kind en iedere jongere	✓	✓	✓							✓					
Ruimte voor sport en bewegen: een toekomstbestendige sportinfrastructuur	✓									✓					
Maatschappelijke waarde van topsport optimaliseren	✓														
Doelen addendum BRC															
Meer kinderen, jongeren en volwassenen die sporten, bewegen en meedoen aan cultuur (ook kwetsbare groepen en mensen die achterblijven in sport-, beweeg- en cultuurdeelname)	✓	✓	✓							✓					
Sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid geregeld is	✓	✓													
Een sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur met andere domeinen en programma's (onderwijs, gezondheid, zorg, welzijn en sociale zaken/armoede & schulden)	✓	✓	✓							✓					

Colofon

September 2023. Uitgave van de gemeente Hengelo. Aan de inhoud van deze brochure kunnen geen rechten ontleend worden.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van der Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

> Retouradres Postbus 16006 2500 BA Den Haag

Gemeente Hengelo
T.a.v. Marie José Hooge Venterink
Postbus 18
7550AA Hengelo Ov

Datum: 03-05-2023

Betreft: Verlening regeling Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (SPUK BREED)

Beste lezer,

Op 14-03-2023 heeft u een specifieke uitkering aangevraagd via de regeling *Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026* (SPUK BREED) voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2026. De regeling heeft codering H30. Uw aanvraag is geregistreerd onder het kenmerk SPUKBR0177.

Besluit

Voor bovengenoemde periode krijgt u een specifieke uitkering van maximaal € 5.080.376,00.

Motivering bij het besluit

De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040.

De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten in werking gesteld om diverse afspraken uit te kunnen voeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Hoofdlijnen Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Het verleende uitkeringsbedrag is het totaal van de bedragen die per onderdeel zijn aangevraagd per jaar. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Onderdeel	2023	2024	2025	2026
Lokaal Sportakkoord	€ 58.608,49	€ 58.607,47	€ 58.607,47	€ 45.062,79
Brede Regeling Combinatiefuncties	€ 403.496,92	€ 403.489,86	€ 403.489,86	€ 389.793,11
Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 90.166,91	€ 90.165,33	€ 90.165,33	€ 90.125,58
Kansrijke Start	€ 67.625,18	€ 72.132,26	€ 72.132,26	€ 90.125,58
Mentale Gezondheid	€ 31.558,42	€ 22.541,33	€ 22.541,33	€ 0,00
Aanpak overgewicht en obesitas	€ 78.896,05	€ 78.894,66	€ 78.894,66	€ 0,00
Valpreventie	€ 232.179,79	€ 214.142,66	€ 214.142,66	€ 220.807,66
Leefomgeving	€ 45.083,45	€ 45.082,67	€ 45.082,67	€ 0,00
OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 11.270,86	€ 11.270,67	€ 11.270,67	€ 0,00
Versterken sociale basis	€ 164.554,61	€ 162.297,60	€ 162.297,60	€ 121.669,53
Mantelzorg	€ 45.083,45	€ 45.082,67	€ 45.082,67	€ 40.556,51
Eén tegen Eenzaamheid	€ 45.083,45	€ 45.082,67	€ 36.066,13	€ 0,00
Welzijn op recept	€ 24.795,90	€ 42.828,53	€ 51.845,07	€ 60.834,76
Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 11.270,86	€ 11.270,67	€ 11.270,67	€ 0,00
Coördinatiekosten regionale aanpak preventie	€ 40.124,27	€ 32.910,35	€ 32.910,35	€ 0,00
Totaal	€ 1.349.797,00	€ 1.335.801,00	€ 1.335.800,00	€ 1.058.978,00

Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I)

Bezoekadres:
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
www.DUS-I.nl

Contact
070 340 55 66
Bereikbaar op werkdagen van 9:00 - 16:00 uur

brede-spuk@minvws.nl

Ons kenmerk
SPUKBR0177

Relatienummer
2005205

Verplichtingsnummer
560157189

Waar moet u aan voldoen?

U moet voldoen aan de verplichtingen in de wet- en regelgeving die van toepassing zijn op deze specifieke uitkering en aan alles dat in deze beschikking staat. U bent er zelf verantwoordelijk voor dat u dit doet en voor de eventuele gevolgen als u dit niet doet.

Wet- en regelgeving

De volgende "wet en regelgeving" is in ieder geval van toepassing op de specifieke uitkering:

- Regeling specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026;
- Artikel 4:35, 4:37 tot en met 4:38, 4:48 tot en met 4:50, 4:56 en 4:57 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb);
- Artikel 17a van de Financiële-verhoudingswet.
Op deze regeling is de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS niet van toepassing.
- De activiteiten waarvoor de uitkering jaarlijks wordt verleend, moeten uiterlijk zijn verricht op 31 december van het betreffende kalenderjaar, tenzij de in artikel 5.3, derde lid van de regeling opgenomen bepaling van toepassing is.

Wanneer ontvangt u de uitkering?

U ontvangt jaarlijks een voorschot van 100% van het aangevraagde bedrag per jaar. Het te ontvangen bedrag is inclusief btw (indien van toepassing).

U ontvangt het voorschot voor 2023 zo spoedig mogelijk op uw rekeningnummer NL44BNGH0285003798 onder vermelding van SPUKBR0177.

Het voorschot voor 2024 en volgende jaren wordt verleend nadat u het plan van aanpak naar ons heeft gestuurd, zoals bedoeld in artikel 6.3 van de regeling.

Het voorschot voor 2024 wordt overgemaakt in januari 2024, het voorschot 2025 in januari 2025 en het voorschot 2026 in januari 2026.

Financiële-verhoudingswet

U verantwoordt het beschikte bedrag uiterlijk op 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar, zoals geregeld in de Financiële-verhoudingswet, artikel 17a.

Verantwoording

U verantwoordt via het systeem van single information, single audit (SiSa), zoals beschreven in de ministeriële regeling informatieverstrekking SiSa. Bij het niet tijdig indienen van de verantwoordingsinformatie, kan het maatregelenbeleid van het ministerie van BZK in werking treden. Er volgt in dat geval een opschorting van uitbetaling van de algemene uitkering totdat de verantwoordingsinformatie is ontvangen, met een maximum van 26 weken.

Terugvorderingsbeleid

De minister kan besluiten dat u de specifieke uitkering moet terugbetalen:

- a. als er geen (volledige) of onjuiste verantwoordingsinformatie is verstrekt;
- b. als de activiteiten waarvoor de specifieke uitkering is verleend niet zijn uitgevoerd;
- c. als niet is voldaan aan de voorwaarden en verplichtingen die verbonden zijn aan de specifieke uitkering;
- d. als de daadwerkelijke bestedingen lager zijn dan de uitkering;
- e. als de uitkering niet rechtmatig is besteed;
- f. als de rechtmatigheid van de besteding volgens de controlerende accountant onzeker is.

De minister kan de uitkering op een lager bedrag vaststellen als volledige terugvordering onredelijk blijkt te zijn.

De minister besluit uiterlijk 31 maart 2028 over de vaststelling van de uitkering.

SiSa-indicatoren

De volgende indicatoren worden uitgevraagd:

- Naam onderdeel aard controle: n.v.t.
- Totaalbedrag toegekend (jaar T) per onderdeel aard controle: n.v.t.
- Besteding (jaar T) per onderdeel aard van de controle: R
- Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? aard controle: n.v.t.

- Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel aard controle: n.v.t.
- Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/Nee/n.v.t.) aard controle: n.v.t.
- Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/n.v.t.) aard controle: n.v.t.
- Eindverantwoording: (Ja/Nee) aard controle: n.v.t.

Heeft u vragen?

Voor vragen over deze brief kunt u contact opnemen met de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen via brede-spuk@minvws.nl of via 070 340 5566. Voor vragen over de verantwoordingsprocedure kunt u contact opnemen via postbusibi@minbzk.nl.

Met vriendelijke groet,

De minister voor Langdurige Zorg en Sport,
namens deze,
het afdelingshoofd van de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen,

R.Klappe

Bezwaar

Bent u het niet eens met deze beslissing? Kijk eens op <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws/bezwaarschriften-vws>. Daar wordt uitgelegd wat u kunt doen als u misschien bezwaar wilt maken. Er staan voorbeelden waarmee u de kans op een succesvol bezwaar kunt inschatten.

Wilt u toch een bezwaarschrift sturen, dan moet dit binnen zes weken na de datum die bovenaan deze brief staat. Let op: doe dit op tijd, anders kan uw bezwaar niet behandeld worden.

Het bezwaarschrift e-mailt u naar: WJZ.bezwaarenberoep@minvws.nl, bij voorkeur met een ingescande handtekening.

U kunt uw bezwaarschrift ook versturen per post naar:
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

U kunt uw bezwaarschrift ook faxen naar: 070 340 59 84.

Noem in het bezwaarschrift:

- uw naam en adres;
- uw telefoonnummer (wij bellen u dan over uw bezwaar);
- de datum;
- het kenmerk van deze brief (dit vindt u in de rechterkantlijn);
- waarom u het niet eens bent met de beslissing.

Vergeet niet om uw bezwaarschrift te ondertekenen en van een datum te voorzien. Wij vragen u om een kopie van deze brief mee te sturen met het bezwaarschrift.

Het indienen van bezwaar schort de werking van deze beschikking niet op.